

Herinnering aan de oorlogstijd

E.D.W. Verboon-Mobach

Herinnering aan de oorlogstijd

E.D.W Verboon-Mobach

Bestemd voor:

Familie Mobach

Fotograaf Bokhoven 1943/44

Ik was 4 jaar toen dit begon

Vanuit Numansdorp konden we in 1940 Rotterdam zien branden, dat wil zeggen we zagen een dicht rookgordijn.

Tijdens de oorlog werd ook Numansdorp overlopen met Duitse soldaten. We kregen in ons huis inkwartiering, er werd gewoon beslag geld op enkele slaapkamers. De groep die bij ons verbleef had ook een oppasser die onder andere de laarzen moest poetsen en meer van zulke karweitjes. De Duitse oorlogskeuken stond tegenover ons huis en was in een soort keukenwagen ondergebracht.

Ik weet dat ik van de soldaten in ons huis niet bang was, eerst wel, ze vonden ons als kinderen "Schön" met ons blonde haar en blauwe ogen. Hoe lang ze bij ons waren weet ik niet meer.

Een detail weet ik nog wel:

Plotseling kregen de soldaten te horen dat ze weg moesten met de grote groep mee. Mijn moeder hoorde dat ze om 6.00 voormiddag moesten vertrekken de volgende dag. Ze vroeg de Ortskommandant of hij gewekt moest worden: “Aber nein, ich bin immer pünktlich”.

Aan de andere soldaten vroeg mijn moeder hetzelfde, “Gerne!” zeiden ze.

De volgende morgen wekte ze heel stil de soldaten en zei: “Heel stil zijn, de kinderen slapen!”.

Om ongeveer 8.00 voormiddag werd de Ortskommandant wakker en riep: “*Wie spät ist es?*”.

“8 uur” zei mijn moeder.

“*Wo sind die andere?*” vroeg de Ortskommandant.

“*Schön lange weg*” zei mijn moeder.

Hij was woedend (op zichzelf).

Dit vertelde mijn mama met veel plezier later aan allen die het wilde horen.

I

In 1943 werd plotseling gemeld dat we ons huis moesten verlaten. Het hele dorp en directe omgeving zou onder water worden gezet. We moesten evacueren, maar waar naartoe? In één dag moest worden beslist, in ons geval naar de gemeente Klaaswaal.

Iedereen had wel iemand die kon helpen met een wagen of iets anders. Voor mijn ouders was er echter niemand die ons kon helpen. Er gebeurde echter toch een wonder. De kerkenraad van de Gereformeerde Kerk in Barendrecht vatte het plan op om de dominee te helpen; en er stond op die bewuste zondag een wagen voor van Hooimeijer Beschuit!

Het meeste bleef echter achter in ons huis in Numansdorp; het weinig nodige ging mee.

Overal in de Hoekse Waard werden mensen ondergebracht. Bij familie, vrienden, kennissen, maar ook in schuren. Zelfs kippenhokken. Mijn vader, de dominee, mocht twee kleine consistoriekamers bewonen van de kleine Gereformeerde kerk van Klaaswaal.

We woonden in twee kamers:

Een woonkamer, bestaande uit fornuis, eettafel en een opklapbed voor mijn ouders. Daarnaast een kleine slaapkamer met een tweepersoonsbed (voor mijn zusje en mij) en twee eenpersoonsbedden (voor mijn twee broers).

De kerk en ook ons verblijf in de consistoriekamers bevond zich in de nabijheid van de watertoren.

We kregen in die tijd veel mensen op bezoek die vanuit Rotterdam op hongertocht waren. Wij hadden niet veel eten, maar leden geen honger. Wat wij hadden werd gedeeld of geruild. Zo ruilde mijn vader één geschreven preek voor 1 liter melk

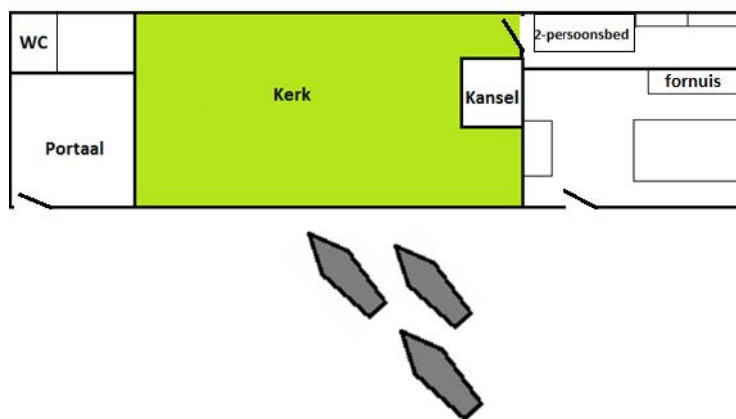

Bij aankomst bij ons waren de mensen vaak (naast de honger) ook koud. Mijn vindingrijke moeder deed elke dag tegels (gewone stoeptegels) in de oven van het fornuis, om de mensen die aanklopten te verwarmen door daar hun voeten op te zetten. Ze vonden het geweldig! Daar we ze geen slaappleats konden bieden sliepen ze voor de kansel in de kerk op de grond!

II

In 1944 werd het steeds dreigender vanwege het continue granaatvuur. Bruggen werden met dynamiet opgeblazen, om de Engelsen indien ze zouden komen zoveel mogelijk de doorgang te beletten. De Engelsen richtten hun granaten (voltreffers) op de watertoren vanuit het bevrijde Barbant. Als antwoord op de beschietingen van de Duitsers (Zuid-holland – Hoekse waard).

Wij hadden geen schuilplaats, wel konden we soms de schuilkleder bereiken. Dat wil zeggen de kelder van mensen in de buurt via de kerk. Op een avond reageerden de Engelsen weer met granaten die gierend aankwamen en met enorme knallen uiteenspatten. We konden toen niet weg, we zaten als ratten in de val. De consistoriekamers waren voorzien van een plat dak.

We zaten vaak opgepropt in het toilet met een pan op ons hoofd. Mijn moeder (zeer vindingrijk) had van te voren bedacht dat als deze situatie zou ontstaan en we nergens konden schuilen, om het tweepersoonsbed op hoge ziekenhuisklossen te zetten. Ze heeft deze klossen van het groene kruis gekregen.

Ze zei: “Als we niet meer weg kunnen dan gaan we allemaal onder dat bed zitten en trekken de wollen dekens vanaf het bed tot aan de grond naar beneden!”.

Het bleek dat we daardoor geluk hebben gehad! Mijn ouders en mijn oudste broer zaten 's avonds in het woongedeelte toen de hel weer losbrak. We zijn toen met ons hele gezin onder dat bed gekropen terwijl de granaten ons woongedeelte aan flarden sloegen en de scherven door de deur in ons schuilgedeelte werd doorboord. Het was afschuwelijk en na al die jaren staat dit alles nog op mijn netvlies gebrand.

Nadat het stiller werd deden we de deur naar de kamer open; het was één grote puinhoop. Het plafond hing naar beneden, alles was kapot en er hing een grote stofwolk.

In de dekens die ons hadden beschermd hingen de granaatscherven die ons onherroepelijk hadden getroffen.

Mijn moeder zei, toen ze de deur opendeed naar het woongedeelte: “Hier kunnen we niet meer wonen!”.

We zijn toen door de kerk gerend naar de schuilkelder bij de burenen. De banken in de kerk stonden schots en scheef en granaatscherven lagen overal. Want ook de zijkant van de kerk was door het granaatvuur getroffen. Die nacht hebben we bij de familie Vijfvinkel kunnen overnachten (alle zes). De volgende dag gingen de mensen uit het dorp kijken en iedereen dacht dat onze hele familie was omgekomen.

Niet lang daarna zijn we naar Oud-Beijerland vertrokken op een open kar (paard en wagen). We konden wonen boven A.H. in het toen lege magazijn. Als kinderen hadden wij niets meer. Mijn zusje en ik hadden alleen allebei nog een pop. Toen we ook even gingen kijken waar we zouden gaan wonen, vonden we bij terugkomst onze poppen niet meer terug. Gestolen!., voor ons een groot drama!

V

Oud-Beijerland werd toen overstroomd met mensen, allen evacuees. We moesten naar school, de klassen waren overvol. We zaten met vier soms wel zes kinderen in een schoolbank (deze was bestemd voor twee kinderen)! Sinds de evacuatie hadden we geen les meer gehad, de scholen in Klaaswaal waren door de Duitsers gevorderd!

Na enkele maanden hebben we de bevrijding meegemaakt. We zagen de vliegtuigdroppings. Heel vaak aten we soep uit de gaarkeuken. Bij de dropping had mijn broer een snoepje opgeraapt. We deelden het snoepje in vieren.

De enorme euforie van de Bevrijding vergeet ik nooit meer. Mijn zusje en ik zaten weer in de kelder, bang voor de Bevrijdingsknallen.

We zagen het kaalscheren van de “moffenmeiden”.

Terug in Numansdorp vonden we ons huis: “vochtig vol met schimmel”.

V

Daar het tijdens de oorlog onmogelijk was om de Hoekse Waard te verlaten (Burggen waren opgeblazen of door Duitsers bezet, onder andere de Barendrechtse brug). Konden mijn ouders pas toen mijn oma bezoeken (opa was in de oorlog overleden).

Toen mijn ouders op bezoek gingen bij hun familie na de bevrijding (op de fiets met houten banden), zagen ze bij terugkomst in de kale magazijnkamer op de tafel uitgestald staan: haring in tomatensaus, boter, brood en biscuits (soort grote crackers). Mijn moeder wist niet wat ze zag, ze was verrukt en in tranen.

Na de oorlog was nog steeds alles op de bon. Op brood een pasta (mijn vader maakte deze van melkpoeder en water) geen melk te drinken, maar water. Verder zelden beleg op brood. Ik weet nog dat mijn moeder het had over zandkoekjes. Ik dacht hoe kan dat nu koekjes gemaakt van zand!

Kleren werden vermaakt, schoenen waren er niet, evenals eigenlijk alles, veel was op de bon net als in de oorlog. Je kunt je nu niet voorstellen hoe het was, er was in geen enkele winkel ook maar iets te koop!

*Dit zijn enkele herinneringen die ik wilde opschrijven. Bijna alles
wat ik heb meegemaakt kan ik ondanks mijn jonge leeftijd me nog
goed herinneren. Alles staat in mijn geheugen gegrift.*

Elly D.W. Verboon-Mobach

